

# Tacoma Tidende

NO. 26

TACOMA TIDENDE, FREDAG, DEN 29. JUNI, 1923

33. AARGANG

## NATIONERNES FORBUND OG VERDENSDOM-STOLEN

Tyskland har tilbydd Frankrike en skadeserstatning som er syv gange større en hvad Frankrike betalte Tyskland i 1871, til trods for at den tyske armé dengang var i Paris og satte sine egne betingelser, mens Tyskland denne gang har overgivet sig efter en gjensidig overenskomst om retfærdig fred.

At forlange fra Tyskland, til lagt hvad de allerede har betalt, syv gange mere end hvad Frankrike maatte betale, kan ikke kaldes retfærdig forlangende, selv fra en falden fiende. Det er at utvide røverierne i forbindelse med at de har brudt sit aresord. Havesyken blandt Europas nationer har ikke forandret sig noget til det bedre de sidste 2,000 aar — ikke siden seierherren i Rom kastet sit sværd paa vekt-skaalen for derved at fastsætte romernes betaling, og retfærdiggjorde sin handling ved ordene "Vea Victis."

For os amerikanere har dette en mening og en streng advarsel. Ved sin behandling idag av Tyskland benekter Frankrike alle sine bønner og forsikringer, som blev benyttet for at faa De Forente Stater ind i krigen paa de alliertes side. Frankrike vanhelliger og forhaaner de amerikanske idealer, som var en av hovedgrundene hvorfor Amerika tok aktiv del i krigen, og reddet Frankrike fra at bli knust; tilbakedriver som løgn de løfter givne De Forente Stater og president, og fornærmer de traditionelle amerikanske principer, som har gaat gjennom generationer og paa hvilke de amerikanske hjem er bygget, og opretholdes.

Ved siden av dette lægger Frankrike hver dag større byrder paa det øvrige Europa og graver ikke alene sig selv, men hele den gamle verden ned i et bundløs kaos, og vilde ogsaa ta os med nedover, om vi ikke var saa langt borte. Frankrike ødelægger en av verdens best organiserte industrielle organisationer, hvorav en hel verdensdel for det meste er avhengig. Frankrike forhindrer freden, som alene kan frelse Europa. Frankrik gjør akkurat hvad Amerika har ofret milliarder paa at forhindre, og er villig til at ofre mere for at faa en ende paa.

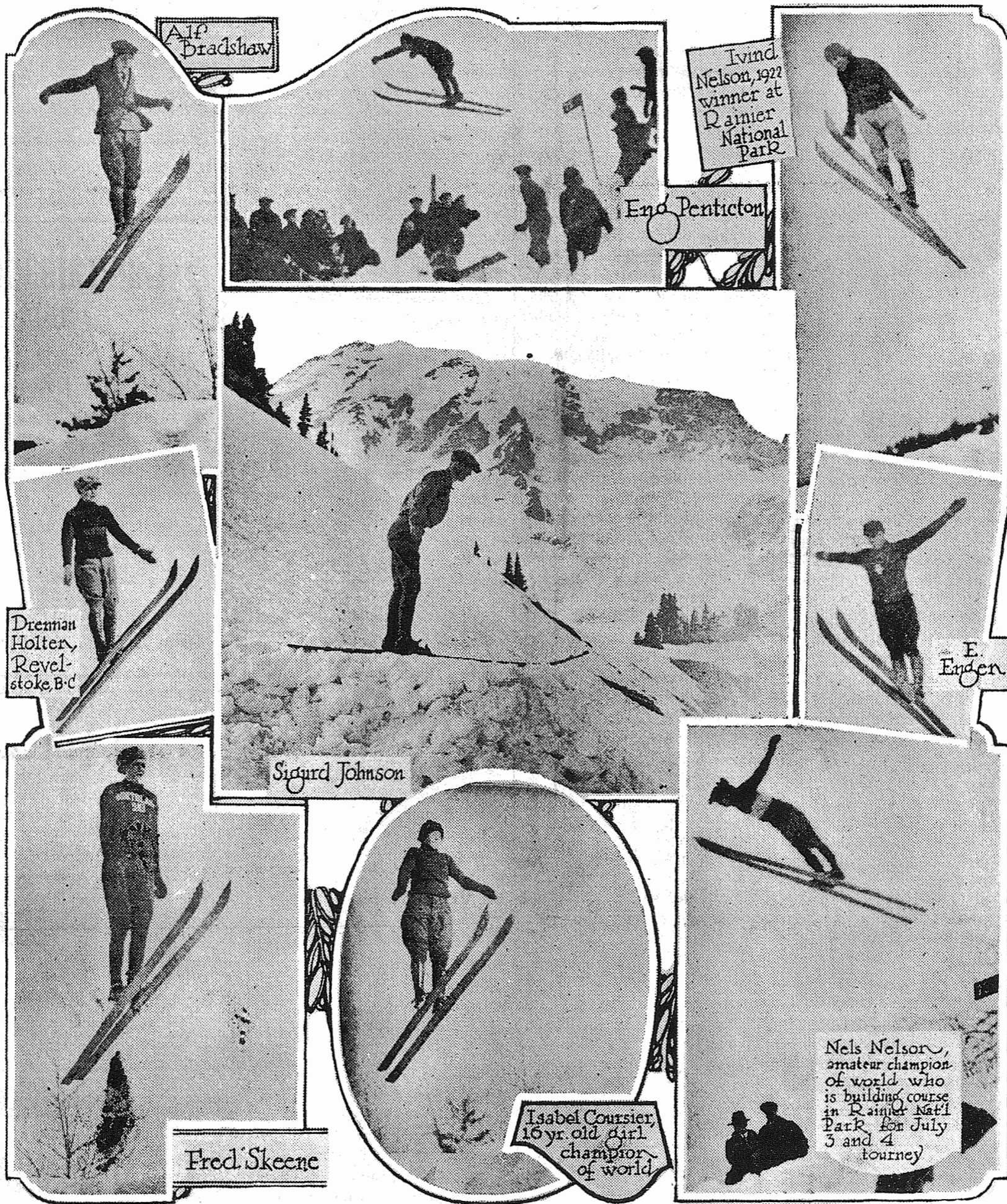
Hvis en nation nogensinde var moralsk forpliktet til at lytte til en anden nation, kan dette ikke passe bedre end paa Frankrike. Hvis det ikke har vært for De Forente Stater, vilde Frankrike idag vært reducert til en makt av samme rang som Spanien og mindre end Tyrkiet. Til trods herfor forhaaner franske statsmænd alle givne løfter til Amerikas principer under føtterne, og skader ikke alene sine allierte, men hele den øvrige verdens velfærd og anerkjender ikke, at Frankrike har nogen forpliktelse likeoverfor disse og forøver røverier og overfald verden aldrig har seet makte til for at tilfredsstille sin herskesyke.

Vi skal ikke være medlem av en nationernes forbund eller en international court som i virkeligheten intet andet er end et forbund, hvor de store kommanderer, undertrykker, røver og deler rovet.

Nationernes Forbund var ikke ment herfor. Det var ikke derfor at amerikansk blod og penge blev ofret, skriver "Post-Intelligencer."

Denne lekse til os kan neppe bli tydeligere, den er presset hjem til hver dag ved uttalelser av de ansvarlige franske statsmænd.

De Forente Stater ønsker in-



## ALVORSTANKER.

Kulturens frø og barbarismens frukter.

Saa — det var det den europeiske kultur kunde gi os — Krig og krøplinger, sykdom og sult, filler og fallitter, jobbing, silke og lak, en vanvittig forlystelsesyke, fraasseri i gammelromersk stil — gudløshet og livslede.

Har de ypperste pædagoger gjennom hundreder av aar ikke kunnet drive det videre? Den tyske skole med sin ypperlige disiplin og sin mesterlige undervisningskunst. Den norske skapt i dens bilde saa langt vi evnet — aa, for en dundrende fallit!

Ingen daarekiste kan gi et tristere syn end hovedstadens dansesaloner, lakskoene, de hvite skjortebryst, den knitrende silke og parfymen, de bonende gulv og den straalende belysning — glitter og glimmer fra bergtroldenes hal. Der jasser de om som halvdøde idioter i slæpende takt til kanibalske hyl fra et barbarisk negerorkester. Det er den siste kraftanstrengelse fra en utmarvet ungdom med den høieste hovedstadskultur. Og rundt om i varieteerne sitter de jevne borgere og "blomsten" av al vor ungdom og klapper til det tanketomme vrøvl, til præstationer, som ikke kunde være mere idiotiske end om de var utført av de mest haapløse sindssyke.

Andre søker at stille sin brændende aandetørst ved borddans og aandeskrift. Og ut fra de religiøse forsamlinger lyder hysteriske kvindeskrik og nervepirrende tungtale. Mens sindige filosofer søker at bane vei mellom Buddha og Kristus.

Men fra Justitsbygningens have taler tomme spritkander sit tause sprog om lovbrudd og respektløshet, mens smuglerbaater og smuglerbiler kappes om at yde sit bidrag til landets ruin.

Millionforetagender ramler, dynamiten fra borehullerne er flyttet over til nøkkehullerne i de store bankers panserhvelv, og en statskasse, spækket med laan efter høieste rente og høieste kurs, trær støttende til for at dæmpe angsten og hindre det økonomiske krach.

Men over Ruslands sletter og gjennom Tysklands storbyer jager sult og pest, mens bolsjevikernes sendebud krydser landegrensene. Blodet ruller i feberglød gjennom aarene. Men maskinhjulene dreier langsommere og langsommere; arbeiderne gyser for siste lønningdag, som ubønhørlig synes at nærme sig, og arbeidsløshetens spøkelse tasser om gjennom forstedernes trange og skidne gater. Bare velnærede jøder soper ind penger.

Og derute ved stræderne trækker krumnasede tyrkere det engelske flagg i sølen og gjør de engelske kirker til hestestalde, driver gjøn med "stormakternes" representanter, lurer dem i deres godtroenhet, trodser dem i deres vanmakt og fryder sig til atter at se Balkan-halvøen stige frem i halvmaanens orientalske belysning.

Skapningens herrer flyver i luften og følger fiskene paa deres gang i dybet. De gransker hjerter og nyrer ved røntgenstraalernes gjennomtrængende lys, taler traadløst over hundreder av mil og lytter til musikens akkorder hinsides havet. Men de ser ikke tidens tegn og de hører ikke den rallende lyd fra døende nationers hæse struper. Paa ruden av Europas ruin danser de jazz i silke og lak, og de gjør det under fuld musik fra uldhaarede hottentotter.

(Forts. side 6)

Alt er nu færdig for skistevnet den 3. og 4. juli oppe i Mt. Tacoma.

Man venter ikke at veien vil bli farbar helt op til hotellet før den 5. eller 6., saa alle besøkende vil faa anledning at ta en morsom tur enten paa hesteryggen eller tilfods halvanden mil — fra Narada Falls til Paradise Inn.

Nels Nelsen, amatørverdensmesteren paa ski, er allerede deroppe og gjør alle nødvendige forberedelser til løpet. Hans bror Eyvind, som man vil erindre fra ifjor, er ogsaa deroppe. Han var

som bekjendt fjoraarets champion.

Skiløpere fra Revelstoke, B. C., vil iaar, foruten de to Nelson-brødre, indbefatte Isabella Coursier, en 16 aar gammel fransk-kanadisk pike, som har gjort sig bemerket som en av de beste kvindelige skiløpere. Hun gjorde ved skistevnet i Revelstoke i vinter et hop paa 100 fot. Nels Nelsen gjorde ved samme stevne et elegant hop paa 234 fot.

Øvrige deltagere fra Revelstoke vil bli Drennan Holton,

som ogsaa var her ifjor: Arthur Needham og Dalbert Hooley. Sistnevnte er en broder av Gordon Hooley, som deltok i løpene forrige aar.

Andre deltagere vil bli Chris Bakken, Sigurd Johnson, E. Engen, Allen Granstrom, Iven Finsberg, Kent; Arthur Romstad, Minn.; Tom Maley, Seattle; Lars Haugen, Colo.; John Holen, Tacoma; Lars Larsen, Aberdeen; Hilmar Nilsen, Seattle; Pat og Fred Skeene, Revelstoke, B. C.

Længdeløpet finder sted den 3. juli og starter ut fra Paradise

Inn, hvor ogsaa løpet ender. Senere paa dagen blir der "gliding contest," og om aftenen det aarlige skiball.

Den 4de juli foregaar det store hopløp, som er stevnets største begivenhet. Skibakken er iaar like ved hotellet og kan sees fra hotellets veranda.

Det ser ut til at der vil bli mange mennesker ved skiløpet iaar, saa vi bil opfordre alle som ønsker at gaa op til the mountain at bestille værelse eller telte itide. Man henvender sig til parkkompaniets kontor i Tacoma Hotel Building.

## ENGLANDS FORSVAR

Den engelske regjering har bestemt, at der skal oprettes ialt 52 luftskibeskadroner. Disse vil bli saa kraftige at de kan forsvare England mot angrep av en hvilken som helst fiende.

England har for tiden 17 eskadroner i sin luftskibsfleet, saa der vil altsaa bli oprettet 35 eskadroner til.

Dette ansees for et mottræk til den franske militærpolitik, da man anser at det eneste som kan bringe Frankrike til fornuft er makt; alle diplomatiske midler synes at ha feilet.

Denne part av det gods som røves og vil heller ikke ta nogen del i Frankrikes saakaldte politik. Om Amerika ikke kan tvinge Frankrike til at holde sit ord, kan vi ialfald ikke bli tvunget til at være alliert med en saadan nation.

## VIL AMUNDSEN FLYVE ALLIKEVEL?

Mr. E. F. Kaason, som har vært ansat i Amundsens "camp" ved Wainwright Inlet, ankom tirsdag til Nome. Han er den første som er kommet ut fra Amundsens station iaar. Han meddeler, at han intet hadde hørt om, at Amundsen hadde opgit sin plan at flyve over nordpolen. Den 11. mai forsøkte Amundsen og Omdahl at gaa op, men hadde et litet uheld, hvorunder de brak en av "the skids" paa maskinen. Mr. Kaason sier, at da han reiste var Amundsen og Omdahl beskjæftiget med at reparere skaden. Saasnt dette var gjort vilde de foreta en anden prøveflukt før den endelige start, og hadde allerede gjort færdig en ny landingplads. Man kan saaledes vente, ifølge Kaason, at høre at Amundsen er paa vei over polen naarsomhelst.

I Nome er dog den almindelige mening, at Amundsen maa gi tapt, paa grund av veirforholdene deroppe iaar.

## Lindeberg skal betale \$223,615 paa sine banklaan

San Francisco, 27de juni. — Scandinavian American Bank, Tacoma, har i Superior Court faat judgment mot Jafet Lindeberg for \$223,615 for laan erholdt i nævnte bank.

Der var fra Scandinavian American Bank forlangt \$335,000 men dette beløp blev av retten reducert til \$223,615 paa grund av "contra claims" fra Jafet Lindeberg.

Pengekursen: Kr. 5.97 for \$1, eller \$16.75 for 100 kr. (norsk); kr. 5.55 for \$1, eller \$17.95 for 100 kr. (dansk); kr. 3.74 for \$1, eller \$26.70 for 100 kr. (svensk); Hos Hewson, 119 So. 10th St.

## KAMPEN FOR NORGES SELVSTÆNDIGHET

H. J. Villevik

Vor forrige artikel sluttet med at nævne at med reformationen begyndte en opgangstid for Norge. Det gik dog smaat med det, og for en overfladisk historielærer vil det helst se ud som det fremdeles var nedgang, og det var det paa flere hold ogsaa, og dog som et hele gik det litt fremover til det bedre. Allerede det at det katolske aag blev brudt, og folket fik fra nu av ret til selv at læse Guds ord var jo et stort fremsteg til det bedre. Sandt nok, det var nok smaat bevænt med læsning og kundskabsmeddelingen gik væsentlig ud paa at meddele barnelærdommen saaledes at presten og klokkeren — skoler for folket var der

(Forts. side 4.)













